

Söderköpings kommun
barnochutbildningsnamnden@soderkoping.se

Rektorn vid Västra Husby skola
hakan.forsell@soderkoping.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Västra Husby skola
i Söderköpings kommun

Tillsyn i Västra Husby skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Söderköpings kommun under hösten 2013.

Västra Husby skola besöktes av Skolinspektionen den 2 oktober 2013.

Fakta om skolan

Västra Husby skola ligger cirka tio km väster om huvudorten Söderköping. Västra Husby skola ligger mitt i villasamhället och hade vid tillsynen 115 barn i årskurserna 1–6 och 19 barn i förskoleklass. Skolan leds av en rektor som tillika är rektor för Östra Ryds skola. I Västra Husby skola finns också fritidshem.

Av nationell statistik framgår att cirka 70 procent av eleverna når kunskapskraven i de nationella ämnesproven i årskurs 3 vårterminen 2012.

Samtliga elever når kunskapskraven i de nationella ämnesproven i årskurs 6 vårterminen 2012 enligt nationell statistik.

Av de egna sammanställningarna av resultat för Västra Husby 2013 framgår att 84 procent av eleverna i årskurs 3 når kunskapskraven i svenska och 90 procent av eleverna når kunskapskraven i matematik. Av skolans egna sammanställningar av andelen som nått kunskapskraven i årskurs 6 år 2013 i Västra Husby framgår att flertalet elever når kunskapskraven i alla ämnen. Vissa avvikelser finns i engelska, matematik och svenska där enstaka elever inte når målen 2013. Andelen elever som når kunskapskraven i svenska har ökat från 78,6 till 94 procent mellan 2012 och 2013. I engelska har andelen som nått kunskapskraven ökat från 73,3 till 94 procent samma tidsperiod.

I den redovisning som lämnats till huvudmannen finns som ett av de förvaltningsgemensamma målen att eleverna ska uppnå minst betyget E i alla ämnen. Av redovisningen för vårterminen 2013 framgår att 88 procent av eleverna i årskurs 6 nådde betyget E i alla ämnen.

En del av kommunens övergripande mål omfattar bland annat läsförmåga och matematik. Enligt dokumentationen definieras läsförmåga genom att "alla elever ska uppnå en för årskursen godkänd kunskapsnivå i läsning och lära sig läsa innan de börjar årskurs 3". I matematik definieras detta som "alla elever skall uppnå en för årskursen godkänd kunskapsnivå i matematik". Av rektorn framgår att läsförmågan för årskurs 2 var 91 procent 2013. Motsvarande värde för årskurs 6 var 94 procent 2013. I matematik nådde 89 procent av eleverna i årskurs 3 detta mål och motsvarande värde för årskurs 6 var 94 procent 2013.

Helhetsbedömning

Skolans kvalitetsarbete måste förbättras så att det tydligt framgår vilka förbättringar som krävs för en högre måluppfyllelse i de ämnen som ingår i utbildningen. I detta arbete ingår också att förbättra förutsättningar för att ge eleverna studiero i skolan. Vid inspektionen 2009 fick skolan påpekande att kvalitetsarbetet behöver utvecklas. Flera insatser har gjorts sedan förra inspektionen men vid den nu aktuella tillsynen har

samma brist konstateras vilket är anmärkningsvärt. Av rektorn framgår att det pågår ett projekt för att arbeta fram en pedagogisk helhetsidé inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Skolinspektionen ser positivt på detta arbete.

Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling men samtidigt visar tillsynen att det finns behov av att förbättra studieron på skolan.

Västra Husby skola har en struktur för att erbjuda särskilt stöd. Elever utreds och behovet av stöd fastställs. Trots detta får inte eleverna särskilt stöd i den omfattning som behovet visar. Tillsynen visar att utvärdering på enhetsnivå av arbetet med särskilt stöd behöver utvecklas för att fastställa att det t.ex. finns tillräckliga resurser och kompetens för uppdraget.

Rektorn måste säkerställa att lärarna har utbildning för den undervisning de bedriver. Tillsynen visar att samtliga lärare har lärarutbildning med behörighet att undervisa i skolans olika ämnen. Tjänstefördelningen och organisationen på skolan medför dock att lärarna även undervisar i ämnen som inte ingår i deras utbildning, trots att det på skolan finns behöriga lärare att tillgå.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Söderköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Söderköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att åtgärder vidtas för att tillförsäkra eleverna studiero.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn eller lärare får enligt särskilda bestämmelser i skollagen vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. I grundskolan får en lärare t ex visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Vidare framgår att denna disciplinära åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Dokumentation av disciplinära åtgärder utgör ett stöd i arbetet med att tillförsäkra elever trygghet och studiero. Det är bland annat ett underlag för att kunna sätta in stödåtgärder samt även ge berörda parter en möjlighet till insyn. Dokumentationen av

disciplinära åtgärder vid skolan ska ske på ett lämpligt och användbart sätt. Enligt Skolinspektionen behöver en skola utforma rutiner för hur detta ska ske.

Av tillsynen framgår att det finns behov av att förbättra studieron. Av skolans utvärdering av kommunens gemensamma mål att alla eleverna ska känna trygghet och arbetsro framgår att nästan hälften av eleverna som besvarat frågorna i utvärderingen inte anser att det är arbetsro i klassrummet. I analysen av utvärderingen beskrivs att många elever upplever att det inte är arbetsro på lektionerna och att detta inte är tillfredsställande.

Av resultatet från Skolinspektionens enkät som vårdnadshavare har besvarat inför den regelbundna tillsynen framgår att drygt en fjärdedel av vårdnadshavarna anser att barnen har svårt att arbeta för att det är hög ljudnivå i klassrummet. I intervjuer med lärare och rektorn bekräftas bilden av att det finns behov av att förbättra studieron på lektionerna. Av intervjuer framgår dock att all personal inte är medveten om att disciplinära åtgärder ska dokumenteras och det saknas tydliga rutiner för att säkerställa disciplinära åtgärder. Av tillsynen framgår t.ex. att elever har visats ut från lektioner utan att detta har dokumenterats.

Skolinspektionen konstaterar att skolan har vidtagit flera åtgärder i form av att tillsätta ytterligare personal under våren 2013 för att förbättra studieron. Trots detta visar tillsynen att ytterligare åtgärder behövs för att säkerställa att eleverna erbjuds trygghet och studiero i enlighet med författningarna. Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att erbjuda en studiemiljö som präglas av studiero.

Författning

5 kap. 3 och 24 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Söderköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvar för att undervisningen och elevhälsan utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Av tillsynen framgår att det finns rutiner för att utreda och samverka med elevhälsan då det framkommer att elever är i behov av särskilt stöd. Utredning och utarbetande av

åtgärdsprogram är delegerat av rektorn till lärarna. Beslut om åtgärdsprogram undertecknas av läraren och av rektor om beslutet avser placering i särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång.

Av tillsynen framgår att det finns elever som inte får det särskilda stöd de behöver trots att skolan har en uttalad rutin för att utreda elevers behov och utarbeta åtgärdsprogram. Vidare framgår att det inte görs någon övergripande utvärdering på skolenhetsnivå av det särskilda stödet för att analysera om exempelvis resurserna är tillräckliga eller om det saknas kompetens för att erbjuda den hjälp som eleverna har rätt till. Av tillsynen framgår att diskussionen om det särskilda stödet inte är transparent, det saknas t.ex. information om hur resurserna för att erbjuda särskilt stöd ska fördelas på skolan. Av intervjuer framgår att lärarna behöver ytterligare stöd i arbetet med att ge eleverna särskilt stöd. Lärarna efterfrågar t.ex. mer information om hur man ska kunna anpassa undervisningen till de elever som är i behov av särskilt stöd.

Av rektorn framgår samtidigt en bild av att man genom klasskonferenser utreder behovet av särskilt stöd och att det görs en planering tillsammans med personalen där man diskuterar hur resurserna ska fördelas. Däremot bedömer Skolinspektionen att det inte sker någon utvärdering av det särskilda stödet på enhetsnivå för att säkerställa alla elevers rätt till särskilt stöd. Den motsägelsefulla bilden visar enligt Skolinspektionens bedömning att det finns behov av att förtydliga processen med avseende på särskilt stöd för att säkerställa eleverna rätt till detta stöd.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående beskrivning att det brister i skolans arbete med att ge alla elever som är i behov av särskilt stöd detta.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Söderköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för skolans resultat och att detta följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resultat följas upp och analyseras. Av de allmänna råden framgår att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Detta innebär bland annat att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet måste systematiseras och sammanställas så att analyser kan genomföras. Dokumentation av kvalitetsarbetet ska också innehålla personalens gemensamma analys av vilka utvecklingsinsatser som enheten behöver genomföra för att uppfylla de nationella målen. Personal, elever och vårdnadshavare behöver vidare en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

En utgångspunkt för att kunna identifiera den egna verksamhetens utvecklingsområden är att skolenhetens resultat följs upp och utvärderas systematiskt. Tillsynen visar att uppföljning av elevernas kunskapsresultat främst sker på individ- och klassnivå och inte på enhetsnivå. Enligt rektor redovisar lärarna elevernas kunskapsresultat i slutet av varje termin. Av verksamhetsredogörelsen som rektor lämnat inför tillsynen redovisas måluppfyllelsen för Västra Husby skola för årskurserna 3 och 6. En redovisning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen ingår dock inte i den av huvudmannen årliga uppföljningen av utbildningen. Av den resultatredovisning efter läsåret 2012/2013 som kommunen begärt framgår, under det gemensamma målet att alla elever skall uppnå minst betyget E, att 88 procent av eleverna i Västra Husby skola har uppnått minst betyget E i alla ämnen. Någon redovisning av måluppfyllelsen för alla elever i alla ämnen har dock inte gjorts.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att kvalitetsarbetet i Västra Husby skola brister.

Författning

4 kap.4-6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Söderköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn utgår från barnets bästa vid beslut om tjänstefördelning vid skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen är det rektor som beslutar om skolenhetens inre organisation. Till beslut om den inre organisationen hör beslut om tjänstefördelning och hur personalen ska arbeta utifrån vilken utbildning de har. Av skollagen framgår vidare att i all utbildning

och annan verksamhet som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Fram till 1 juli 2015 finns dock övergångsbestämmelser som gör det möjligt för även en obehörig lärare att bedriva undervisning i viss omfattning.

Av skolans tjänstefördelning framgår att fem av tio lärare undervisar i ämnen trots att de saknar utbildning för att undervisa i dessa ämnen. Av den redovisning som lämnats framgår dock att samtliga lärare är tillsvidareanställda och att skolan har tillgång till behöriga lärare i alla de ämnen som ingår i utbildningen för grundskolan. Rektorn anger att beslut om att minska antalet lärarbyten för att skapa studiero fattades efter en utvärdering av personalorganisationen inför innevarande läsår. Detta har enligt rektorn legat till grund för läsårets organisation och de avsteg som därmed gjorts från behörighetskravet för lärarna.

Även om det fortfarande finns ett utrymme i författningarna att använda obehöriga lärare måste, enligt Skolinspektionen, rektorn alltid beakta barnets bästa och har därmed en skyldighet att organisera utbildningen på ett sådant sätt att elevernas rätt till undervisning av behöriga lärare är den primära utgångspunkten för tjänstefördelningen på skolan.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte beslutat om skolans inre organisation och tjänstefördelning utifrån barnets bästa.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

2 kap. 10 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Sofia Lindstrand deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anders Kennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.